בסוד שיח

"רצויה ועדת רבנים לענייני תרבות"

השתתפות רתיים במופעים והצגות תיאטרון שרת ישראל והול־ מה אינן נחות מהם, מעסיקה את מנהל האולמבא בעשרי, משה בטיש.

היה זה בטיש שהיה בקול הנופים ב"תיאטרון ירושלים" כאשר על בימתו הועלתה ההצגה הקולקלת "קופסא שחורה" (של עמוס עוז). הוא השתעץ מהצוותות הנכחה של חיבטי כישת סרוגות, בעוד הוא עצמו הגיע לטקס רק לאחר שנאמר לו, כי מדובר בהצגה נקייה וראויה לצפייה לחבטי כישת.

ומכאן ואילך רשות הדיבור לבטיש:

"בשבוע שעבר התקיימה הצגה בתיאטרון ירושלים לאנשי בני־ מין בלבד וסגודה לקהל. 99 אחוז מבין הנופים היו רתיים שכאו מהישובים בבנימין. ממשכ האנשים הרתיים היו שם. כהלל בעלי זק־ נים. "שם ההצגה "שוט בגרד". מיד בהתחלה היתה התעימלות, ואחת השחקניות נשארה רק עם בגדיה התחתונים. לאחרך כל הצד גה רחוש ניבולי־פה וענייני מין. על ההצגה המליץ מתנ"ס בבנימין היושב בפסגות, כך שמבחינתי לא היה מקום לחשוש כי תעלה הצגה לא נקייה. למיטב יידיעתי, רק רב אחד יצא בתחילת ההצגה והיתר נשארו עד הסוף, למרות אין לי תשובה שהגה, לא רוצים לפגוע, חיש־ בים שבהמשך יהיה בבר נקי, אבל הקפיצה שלך היא קיצונית.

אני מציע ומבקש שתקום ועדת רבנים מיוחדת, מאותם רבנים הקשורים עם "מעלה" ועם בתי הספר השונים להקשורת ותחומי התרבות השונים, והם הם שיסליטו לאלו הצגות אפשר ללכת. רצוי שיהיה הבשר גם לתרבות ולא נקלע למעמדים השונים בעם הטוב והכולכה.

אני יודע שזהו הצוגו של צימוד גדול ואני מצדי אשתדל לתרום את תרומתי לעניין".

צבאות ה' ממש

בשעת צהריים ב"פורים רמוקפין" הגיע אלי טלפון מאישיות מרכזית של "חלימאים". "אתה חברניק" - שאל, "לא מכחיש" - השבתי. "תשמע, יש יחידה צבאית באברדים שצריכה לשמוע מגי־ לה האין מי שיעשה את זה...".

טילפנתי ל"שמרי חב"ר" לאיש עקיבא ממונה על הקשרים עם הצבא בפורים. "אשפר לשלוח לאברדים" התעניינתי "תן לי את הטלפון של איש קשר ביחידה. נראה מה אפשר לעשות בעת כש־ כולם באמצע סעורת החג".

בינתיים חלק מהיחידה יצא לפעילות מבצעית ושארו ארבעה. שלושה חב"רניקים התגייסו למשימה ואז נאמר להם - "נשארו רק ארבעה". החב"רניקים "נברא גם בשביל אחר", בסוף את המגילה שמעה כל היחידה בפקום היוצה אודה ושמחה ששון ויקר.

רק חב"ד יומינה בכל שנייה לכל עניין יהודי. מצדיע.

החידה של שמעון פרס

כ־30 נציגים של כלל האוניברסיטאות והמכללות, התכנסו בשבוע שעבר במכון לתכנון מדיניות עם יהודי, מיסודה של הסוכנות היהודית ומקום מושבו בירושלים. בראש המכון עומד רנים רום, נשיא מכונן, פרופ' יחזקאל הידור, מנכ"ל, הע־ תונאי לשעבר, אבינועם ברי־יוסף וחברי מועצתו ממשכ הירדי עניין.

30 הנציגים הנ"ל שוהציגו מצגיות בלימודיהם, הוזמנו לשמוע על עבודת המכון העוסק, בין היתר, בשאלות רמוגרי פיות והאנשי יהודיות ומדינה.

בין המרצים במעמד הזה היו שמעון פרס ובנימין נתניהו.

פרס בדיבו הרשים את קהל המאזינים בעוד נתניהו עסק בענייני כלכלה שלא היו רלוונטיים לאירוע המיוחד הזה.

במהלך דבריו הקריא פרס קטע שתובכו "מתי יהודי". הוא ביקש מהקהל לנחש מי כתב אותו. איש לא ידע. הנה הוא מובא כאן ושתרון חידת שם הכותב במהופך - בסופו.

מתי יהודיין

הבה נבחן איזה מין יצור מוזר הוא היהודי.

יצור שכל המושלים וכל העמים, יחד ובנפרד, ניצלו וריכאו, הכו וידכאו, שמו למרמס תחת רגליהם, שרשו תלו - ולמרות כל זאת הוא המשיך לחיות.

מתי יהודיין

מי שלעולם לא התיר לעצמו לפשוט ממטלולו הנבחר, למ־ רות התנאות הנשמיות, שהוצעו לו על־ידי מדכאיו והדפיו, אם רק יואות להמיר את אמונתו ולנטוש את דת היהודים.

היהודי - הוא הייצור המקודש, שהדיר מן השמים את אש התמיד, שהאירה את העולם כולו. הוא מעין דת המקור, שממנו נגזלה האנושות את אמונתה ודתה.

היהודי - היה חלוץ החירות. אפילו בימי קדם כאשר המין האנושי השתייך לאחד משני מעמדות - עברים או־ונים, אפי־ לו אז אסרו חוקי דת משה עבדות למשך יותר מ־6 שנים.

היהודי - היה חלוץ התרבות. הבעירות זכתה לכל ניצי בממ־ לכת ישראל העתיקה, אפילו יותר מאשר כיום באירופה התר־ בותית. יתר על כן, גם בזמנים הזם של שראות וברבריות, כאשר לזהיו ולמותו של אדם לא היה כל ערך, לא הוסס רבי עקיבא לצאת בסומכי כנגד עונש המוות. מעשהו זה של רבי עקיבא נחשב גם כיום בבישרי לדדות מוסר עליונה.

היהודי הוא סמל לסובלנות דתית בתרבות ובשלטון. "ואהי בתם את הגר" ציווה משה, "כי גרים הייתם בארץ מצרים". שומה עלינו לזכור כי דברים אלה נאמרו בימי קדם, כאשר מכ־ רתם העיקרית של עמים ולאומים הייתה לכבוש ולשעבד אלה את אלה.

באשר לסובלנות דתית, לא רק שהאמונה היהודית רשוקה מרחק רב מהדות הכריסטיגרית המסיפה להטרת דתם של חברי דת אחרת, אלא שהתלמוד גם מצווה על הדב להתגיב כמני כל מי שמבקש מרצונו התושבי לקבל על עצמו-את דת היהודית, את כל הקשרים הכרוכים בכך. ולומר לגר שלצדק באשר הוא יש חלק ונחלה בחיי הנצח.

אפילו המוזלימסים של ימינו אינם יכולים להתגאות ברמ־ גה נעלה כזו של סובלנות דתית.

היהודי הוא סמל הנצח. הוא זה שאלפי שנות שבח ועינויים לא הצליחו להשמידו.

לא האש, לא החרב ולא דיפות האינקוזיציה, לא הצליחו להכחידו מן העולם.

היהודי היה הראשון להכיר את רבר האלוהים, הוא זה אשר שימר את דברי הנביאים ומסר אותם לעולם כולו. "אמה כזו אינה יכולה להיכחד.

היהודי הוא נצחי כמו הנצח עצמו.

ש. פרס

מכירת הבן המוסלמי

הרה"ג, רבי מולא חד גיסן ז"ל, היה רב העיר בוורזי שבטורקיה ונמנה לבין בשורה השילה הרוחנית בעיר. זו היה בעיר המפורסם בשל יהודי טורקיה ושמכל מאחר אחל השלישים המוסלמים שם. לחלן אחד מהניסיונות הנוגעים על רבי חד גיסן שליט"א. (הסיפור בטורקית, כמאחן יובאי מר כרה בישראל על־ידי שלמה הרים אשרוב.)

"מעשי מופת רבים מיוחס מכוב בישיבתו של הרה"ג ר' חד גיסן, הנודעת של קדושת הוכד היו מפורסים כי מלומר בניסים והוא, ניתן בנוחות עילאיים וכי זכה לגילוי אליהו הנביא.

הסיפור המובא כאן אוסף עם נכדו של רבי מולא חד גי־ סן.

בעיר בוורזי" חי מוסלמי עשיר, מחד גדול ואחד יחי־ רים. למוסלמי הנכבד היו 4 נשים, וכל ילדי אך ילדה שנולי־ דו לו מאחת מן השלוש " לא היו מאריכים ימים. בעיין קללת אלוקים היתה רובצת עליו. הבה אחת מבשורתיו ילדה לו בן זכר ושבוע לאחר הלידה עשה משתה גדול לכל יידיעי ומכיריו, ביניהם אנשי המוסלמי המקומי, והזמין גם את נשיא הקהילה היהודית, הרב מולא חד גיסן, להשתתף בשי־ מחה.

ראש הקהל, רבי מולא חד, נשאר להומנה והסיע בלבוש הדר, והביא איתו ממקבל, מתנה וכשהכה מיקרים יקר־ עך. רבי חד גיסן היה מקובל גם בין המוסלמים כי שמעו עליו שבעל יידע ונאמן הוא במיקרי חפיראן. בבניכת נשיא הקהילה היהודית לחדר האורחים הגדול, נתקבל על ידי בעל הבית בכבוד רב ובשמחה, וכל קהל המסובין ביבד את הרב בכימה. נשיא הקהילה היהודית, כשלעצמו היה מאוד משתע מקבלת פנים זו, פרש את כנפות ידיו, ודימן מעלה ממנהג המוסלמים לנידך את בעל הבית, את האורחים ואת אנשי השלטון-תמם את מקומו ליד שלוחן האורחים רמי המעלה.

בעל השמחה קם ונשא את רבינו לרגל המאורע והחשוב בשבילו, והסביר את סיבת נוכחותו של נשיא הקהילה היהו־ דית במסיבה התגיגית הזאת.

"כבוד הרב וכבוד נשיא היהודים, עד כמה ששמעתי הר־ בנת בישר, בעונה ובראשי שנים, ועד כמה שהכרתיך אי־ שית גם מתוך הקשרים המסחריים ביני ובינך, ודעך בן אדם נאמן בהבלית המאמין באלוקים. המנחה בין גדולי הדור גם אותך הנני שמח מאוד על בואך, ושעה אגלה כאן בפומבי את מסרתי: האין בקשתי, אני הקוה שלא תאכזב אותי. יידעת לאלוקים ולציבור הנכחה כאן שיחיי. הילדים שלי אינם נשארים כחיים זמן קצר לאחר בואם לאוויר העו־ לם. התפילות שהתפללו בעתם השיחידים, הנדרים, הנדרים שנדרתי ועיקמתי לא עזרו לי. כבראה תמאני ושפעתי הר־ מיים ממני הם רבים, ושים ויכוני מן השמים. עכשיו האל־ מתי למסור לך את הבן היחיד לעיני העיבור. יישמר הילד לבנך, ושקול הנמצא כאן עדי, שבהן הוא בבן מחיים. מי יתן ואלוקי השמים והארץ ישמור עליו מכוחתך, ואיהי הרב נשיא היהודים".

הקהל הנשתע מן המודעה, אבל איש לא הוציא הגה-מפי, עד שקם נשיא הקהילה היהודית וענה לבעל הבית, כי לפי התורה הקדושה הענין הזה הוא כפיקוח נפש. "הבני מסכים לכל מה שנאמר כאן, הנני מבדך את הילד דך שיחיה. ריב־ ון למען עשות שמחה לרבינו." וכולם ענו ואמרו אמן.

מהיום הזאת והלאה היה רבי חד גיסן מבקר בביתו של העשיר המוככד ומביא מתנות לילד. היו מוציאים את הילד לחצר הוחצונית הרב היה מחבק בזרועותיו, מברכו ונשרד ממנו. כך היה עושה מרי חודש בחודשו.

גדל הילד והגיע לגיל 6 שנים. מוסלמים רבים בעלי עמדה היו אומרים לאבי הבן: עך מתי הגר תשב להשאיר את הילד ברשות היהודית האם רצה אתה לעשותו בשרת מדוב שיובדו יום יום וחודי וידברו, נמה-העשיר להשאיר את הילד לחיק המשפחה. ערך מסיבה גדולה,והזמין את כל האי־ נשים ובתוכם את נשיא הקהילה היהודית ואמר: הבה תהיה לאל, הילד גדל ויש לוקף את לזכות הרב, ומחיום הנני מבקש מאת הרב שימכור לי חזרה את הילד. קם רבי חד גיסן ובירך את המסובין, את בעל הבית את הילד, ואמר: מבחינתי, אין-לי מל מענה, לא עברו שישה חדשים הרב מן זמן לתפילת אשכבה ללוחית המת שנערכה לאותו ילד.

היה אבי הבן מילל ואמר: כבוד הרב ונשיא היהודים הכובדים האלה הדנו את בני. הם אילצוני להתביא מרשי תך הבנה מת הילד. מה שפעי ומה תמאתי בבה הרב ושיטו ואמר: זה גורלו של הילד אף אחד אינו אשם בכך. בין הגויים התגלגו שמועות על האירוע הזה מה שגרם לקידוש השם הגדול סייע להדשת שרגם של היהודים בעיני המוסל־ מים. על כך נאמר: "יסר בדיק לברכה".

schiffs@013.net.il